

2026-01-15
S2026/00051 (delvis)

Socialdepartementet

Inspektionen för vård och omsorg
Box 45184
104 30 Stockholm

Uppdrag till Inspektionen för vård och omsorg att kartlägga och kontrollera verksamheter med vilande tillstånd

Regeringens beslut

Regeringen ger Inspektionen för vård och omsorg i uppdrag att kartlägga och kontrollera verksamheter med vilande tillstånd i enlighet med vad som anges under *Närmare om uppdraget*.

Inspektionen för vård och omsorg ska senast den 31 januari 2027 respektive den 31 januari 2028 lämna en delredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

Inspektionen för vård och omsorg ska senast den 31 januari 2029 lämna en slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

En redovisning av uppdraget ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

För uppdraget får Inspektionen för vård och omsorg under 2026 använda 10 000 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2026 uppförda anslaget 4:7 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m., anslagsposten 20 del till IVO.

Skälen för regeringens beslut

Den 1 januari 2026 trädde ändringar i socialtjänstlagen (2005:400) och lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, förkortad LSS, ikraft som bland annat ger Inspektionen för vård och omsorg möjlighet att återkalla tillstånd för verksamheter som varit vilande under en längre period, s.k. vilande tillstånd (prop. 2025/26:15, bet. 2025/26:SoU8, rskr.

2025/26:53). Det kan finnas naturliga skäl till att en verksamhet antingen inte startar omedelbart efter det att ett tillstånd har beviljats eller gör ett tillfälligt avbrott. Vilande tillstånd kan samtidigt användas som ett verktyg för att utöva kriminell verksamhet. Syftet kan då exempelvis vara att fungera som en form av reservbolag som aktiveras när Försäkringskassan stoppar utbetalning av assistansersättning för en annan verksamhet som företrädaren driver.

Ändringarna bedöms alltså minska risken för att utfärdade tillstånd för verksamheter ligger vilande under lång tid för att vid behov aktiveras i brottsliga upplägg. De bedöms också bidra till att förbättra förutsättningarna för att det register som Inspektionen för vård och omsorg för över verksamheter enligt socialtjänstlagen och LSS, omsorgsregistret, speglar de faktiskt aktiva verksamheterna. Ett korrekt register bidrar i sin tur till en effektiv tillsyn. I syfte att stärka Inspektionen för vård och omsorgs förutsättningar att bedriva en effektiv tillsyn, inte minst mot oseriösa och kriminella aktörer, ges myndigheten i uppdrag att kartlägga och kontrollera vilande tillstånd.

Närmare om uppdraget

Inspektionen för vård och omsorg ska kartlägga vilande tillstånd bland verksamheter som bedrivs enligt socialtjänstlagen och LSS. Myndigheten ska också kontrollera om tillstånden för dessa bolag bör återkallas i enlighet med den nya lagstiftningen. Kartläggningen och kontrollen ska ske återkommande under uppdragstiden.

Resultatet av kartläggningen och kontrollen ska analyseras. Av analysen ska framgå hur vilande tillstånd används i verksamheter enligt socialtjänstlagen och LSS.

På regeringens vägnar

Camilla Waltersson Grönvall

Linnéa Annetorp Melander

Kopia till

Justitiedepartementet/Krim

Socialdepartementet/HC

Socialdepartementet/SAM

Socialdepartementet/SL

Finansdepartementet/BA

Finansdepartementet/OFA/K

Klimat- och näringsdepartementet/NIM